Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
17 päivänä joulukuuta 2015[1]

Asia C-528/14

X
vastaan
Staatssecretaris van Financiën

(Ennakkoratkaisupyyntö – Hoge Raad der Nederlanden (ylin yleinen tuomioistuin, Alankomaat))

Yhteinen tullitariffi — Asetus N:o 1186/2009 — 3 artikla ja sitä seuraavat artiklat — Tuontitullittomuus — Henkilökohtainen omaisuus — Vakituisen asuinpaikan muuttaminen kolmannesta maasta Euroopan unioniin — Vakituisen asuinpaikan käsite — Sen mahdollisuuden sulkeminen pois, että asianomaisella voitaisiin todeta olevan vakituinen asuinpaikka samaan aikaan kolmannessa maassa ja unionin jäsenvaltiossa — Vakituisen asuinpaikan sijainnin määrittämisperusteet

I **Johdanto**

1. Hoge Raad der Nederlandenin (ylin yleinen tuomioistuin, Alankomaat) esittämä ennakkoratkaisupyyntö koskee yhteisön tullittomuusjärjestelmän luomisesta 16.11.2009 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1186/2009[2] 3 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen tulkintaa. Kyseisessä 3 artiklassa myönnetään tuontitullittomuus ”vakituisen asuinpaikkansa” kolmannesta maasta Euroopan unionin tullialueelle muuttavan luonnollisen henkilön tässä yhteydessä tuomalle henkilökohtaiselle omaisuudelle.

2. Nyt käsiteltävä ennakkoratkaisupyyntö on esitetty riita-asiassa, jossa ovat vastakkain X ja Staatssecretaris van Financiën (Alankomaiden valtiovarainministeriön valtiosihteeri) ja joka koskee Alankomaiden tulliviranomaisten kieltäytymistä myöntämästä tuontitullittomuutta henkilökohtaiselle omaisuudelle, jonka asianomainen toi Alankomaihin lähdettyään Qatarista, jossa hän oli asunut ja työskennellyt kolmen ja puolen vuoden ajan. Alankomaiden viranomaisten mukaan kyseisessä 3 artiklassa säädettyä tullittomuutta ei voida soveltaa tässä tapauksessa, koska X:n vakituinen asuinpaikka oli todellisuudessa edelleen ollut Alankomaissa koko tämän ajanjakson ajan.

3. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee unionin tuomioistuimelta aluksi sitä, onko asetusta N:o 1186/2009 sovellettaessa mahdollista, että luonnollisen henkilön ”vakituinen asuinpaikka” sijaitsee samanaikaisesti jäsenvaltiossa ja kolmannessa maassa. Mikäli tähän vastataan myöntävästi, se tiedustelee tämän jälkeen, voitaisiinko tämän asetuksen 3 artiklassa sallittu tullittomuus toteuttaa siitä hetkestä lähtien, jona asianomaisen vakituinen asuinpaikka on lakannut olemasta tässä kolmannessa maassa. Mikäli tähän vastataan kieltävästi eli mikäli on mahdotonta, että asianomaisella voisi olla kaksi

1 — Alkuperäinen kieli: ranska.
2 — EUVL L 324, s. 23.

vakituista asuinpaikkaa tässä yhteydessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lopuksi, mitä perusteita on sovellettava määritettäessä paikkaa, jossa henkilön tässä artiklassa tarkoitettu vakituinen asuinpaikka sijaitsee, kun hänellä on ollut, kuten pääasian tapauksessa, sekä henkilökohtaisia että ammatillisia siteitä kolmanteen maahan ja yksinomaan henkilökohtaisia siteitä jäsenvaltioon.

II **Asiaa koskevat oikeussäännöt**

A *Asetus N:o 1186/2009*

4. Yhteisön tullittomuusjärjestelmän luomisesta 28.3.1983 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 918/83,[3] joka on asiaa koskeva perussäädös, kumottiin ja kodifioitiin asetuksella N:o 1186/2009.

5. Asetuksen N:o 1186/2009 johdanto-osan toisessa, kolmannessa ja neljännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(2) [EUT-]sopimuksen säännösten mukaisesti vahvistettua erityistä poikkeusta lukuun ottamatta yhteisen tullitariffin tulleja sovelletaan kaikkiin yhteisöön tuotaviin tavaroihin. – –

(3) Tällainen maksujärjestelmä ei kuitenkaan ole perusteltavissa tietyissä tarkoin määritellyissä olosuhteissa, kun tavaroiden tuonnin erityisedellytykset eivät vaadi talouden suojelemiseksi tavallisesti toteutettavia toimenpiteitä.

(4) Olisi säädettävä, kuten useimmissa tullialaa koskevissa laeissa on yleensä säädetty, että tällaisissa tapauksissa maahantuonnissa voidaan soveltaa tullittomuusjärjestelmää, jolla tavarat vapautetaan niihin tavallisesti sovellettavista tuontimaksuista. ”

6. Asetuksen N:o 1186/2009 3–11 artikla sisältyvät sen II osastoon, jonka otsikkona on ”Tuontitullittomuus”, ja siinä I lukuun, jonka kohteena on ”Kolmansista maista yhteisöön vakituisen asuinpaikkansa muuttavien luonnollisten henkilöiden henkilökohtainen omaisuus”.

7. Asetuksen 3 artiklassa säädetään, että ”jollei 4–11 artiklan säännöksistä muuta johdu, tuontitullittomuus myönnetään vakituisen asuinpaikkansa yhteisön tullialueelle muuttavien luonnollisten henkilöiden tuomalle henkilökohtaiselle omaisuudelle”.

8. Asetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaan ”tullittomuus rajoittuu henkilökohtaiseen omaisuuteen, joka:

a) olosuhteiden mukaan perusteltuja erityistapauksia lukuun ottamatta on ollut asianomaisen omistuksessa ja, jos kyse on muista kuin kulutustavaroista, on ollut asianomaisen käytössä entisessä vakituisessa asuinpaikassa vähintään kuuden kuukauden ajan ennen päivää, jona asianomaisen vakituinen asuinpaikka on lakannut olemasta kyseisessä kolmannessa maassa;

b) on tarkoitettu samaan käyttöön uudessa vakituisessa asuinpaikassa”.

9. Asetuksen 5 artiklan 1 kohdan mukaan ”tullittomuutta voidaan soveltaa vain henkilöihin, joiden vakituinen asuinpaikka on ollut yhteisön tullialueen ulkopuolella yhtäjaksoisesti vähintään kaksitoista kuukautta”.

3 — EYVL L 105, s. 1.

10. Asetuksen 6 artiklassa luetellaan henkilökohtainen omaisuus, johon tuontitullittomuutta ei voida soveltaa.

11. Asetuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaan ”poikkeustapauksia lukuun ottamatta tullittomuus myönnetään vain henkilökohtaiselle omaisuudelle, joka ilmoitetaan vapaaseen liikkeeseen kahdentoista kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona asianomainen on muuttanut vakituisen asuinpaikkansa yhteisön tullialueelle”.

12. Asetuksen 8 artiklassa säädetään, että ”kahdentoista kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona tullittomaksi katsottu henkilökohtainen omaisuus on hyväksytty vapaaseen liikkeeseen, sitä ei saa lainata, pantata, vuokrata eikä vastikkeellisesti tai vastikkeetta luovuttaa ilmoittamatta siitä etukäteen toimivaltaisille viranomaisille”, sillä muussa tapauksessa siitä kannetaan tuontitulleja saman artiklan 2 kohdan yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.

13. Asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa säädetään, että ”edellä olevan 7 artiklan 1 kohdan säännöksistä poiketen tullittomuus voidaan myöntää vapaaseen liikkeeseen ilmoitetulle henkilökohtaiselle omaisuudelle ennen kuin asianomainen on muuttanut pysyvän asuinpaikkaansa yhteisön tullialueelle, jos asianomainen sitoutuu sijoittautumaan sinne tosiasiallisesti kuuden kuukauden kuluessa”.

14. Asetuksen 10 artiklan 1 kohdassa säädetään, että ”jos asianomainen lähtee ammatillisten velvoitteidensa vuoksi kolmannesta maasta, jossa hänellä on ollut pysyvä [oikeammin: vakituinen] asuinpaikka, muuttamatta samalla vakituista asuinpaikkaansa yhteisön tullialueelle mutta aikoen muuttaa sen sinne myöhemmin, toimivaltaiset viranomaiset voivat myöntää tullittomuuden henkilökohtaiselle omaisuudelle, jonka asianomainen kuljettaa yhteisön tullialueelle tässä tarkoituksessa”.

15. Asetuksen 11 artiklassa annetaan myös toimivaltaisille viranomaisille mahdollisuus poiketa tietyistä tuontitullittomuuden soveltamisedellytyksistä, ”kun henkilö joutuu poikkeuksellisten poliittisten olosuhteiden vuoksi muuttamaan vakituisen asuinpaikkansa kolmannesta maasta yhteisön tullialueelle”.

B *Direktiivit 83/182/ETY ja 83/183/ETY*

16. Yhteisön alueella tiettyjen kulkuneuvojen väliaikaisessa maahantuonnissa sovellettavista verovapautuksista säädetään 28.3.1983 annetussa neuvoston direktiivissä 83/182/ETY.[4] Tämän direktiivin 7 artiklan otsikkona on ”Asuinpaikan määrittämistä koskevat yleiset määräykset”, ja sen 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä direktiiviä sovellettaessa ’pysyvällä asuinpaikalla’ tarkoitetaan paikkaa, jossa henkilö asuu pysyvästi eli vähintään 185 päivää kalenterivuodessa henkilökohtaisten ja ammatillisten siteidensä vuoksi, tai jos on kyse henkilöstä, jolla ei ole ammatillisia siteitä, henkilön ja tämän asuinpaikan välisten tiiviiden henkilökohtaisten siteiden vuoksi.

Jos henkilön ammatilliset siteet ovat muualla kuin tämän henkilökohtaiset siteet ja tämä sen vuoksi joutuu oleskelemaan vuorotellen kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa sijaitsevissa paikoissa, henkilön pysyvänä asuinpaikkana on pidettävä sitä, jossa tämän henkilökohtaiset siteet ovat, jos tämä palaa sinne säännöllisesti. – –”.

4 — EYVL L 105, s. 59.

17. Luonnollisten henkilöiden henkilökohtaisen omaisuuden lopullisessa maahantuonnissa jäsenvaltiosta sovellettavista verovapauksista 28.3.1983 annettu neuvoston direktiivi 83/183/ETY [5] on kumottu direktiivillä 2009/55/CE. [6] Näiden kahden direktiivin 6 artiklan 1 kohdan sanamuoto on sama kuin direktiivin 83/182 7 artiklan 1 kohdan.

III **Pääasian taustalla oleva riita, ennakkoratkaisukysymykset ja asian käsittely unionin tuomioistuimessa**

18. Työskenneltyään ja asuttuaan Alankomaissa X työskenteli palkattuna työntekijänä Qatarissa 1.3.2008–1.8.2011. Hän sai kyseisessä kolmannessa maassa käyttöönsä työnantajansa järjestämän asunnon, ja hänellä oli siellä sekä ammatillisia että henkilökohtaisia suhteita. X vietti kyseisen ajanjakson aikana Qatarin ulkopuolella 281 päivää, joiden aikana hän vieraili puolisonsa, täysi-ikäisten lastensa ja sukulaistensa luona Alankomaissa sekä lomaili muissa maissa. Hänen puolisonsa, joka jatkoi työskentelyään Alankomaissa, vieraili hänen luonaan Qatarissa kuusi kertaa, yhteensä 83 päivän ajan.

19. X haki Alankomaihin paluutaan varten Alankomaiden viranomaisilta lupaa saada tuoda henkilökohtaisen omaisuutensa Qatarista unionin alueelle asetuksen N:o 1186/2009 3 artiklan mukaisessa tullittomuusjärjestelmässä. Tullitarkastaja hylkäsi hakemuksen sillä perusteella, että asianomainen ei ollut muuttanut ”vakituista asuinpaikkaansa” Alankomaihin kyseisessä artiklassa tarkoitetulla tavalla, koska hänen vakituinen asuinpaikkansa oli pysynyt kyseisessä jäsenvaltiossa hänen oleskellessaan Qatarissa eikä se siten ollut koskaan sijainnut kyseisessä kolmannessa maassa.

20. X nosti kyseisestä epäämispäätöksestä kanteen Rechtbank te Haarlemissa (Haarlemin alioikeus), joka hyväksyi hänen vaatimuksensa. Tullitarkastaja valitti Gerechtshof Amsterdamiin (Amsterdamin ylioikeus), joka kumosi käsiteltävänään olleen tuomion 4.7.2013 antamallaan tuomiolla.

21. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että Gerechtshof Amsterdam perusteli tuomiotaan unionin tuomioistuimen tiettyihin tuomioihin [7] vedoten sillä, että kyseisessä 3 artiklassa tarkoitetun vakituisen asuinpaikan pitäisi sijaita siellä, missä asianomaisella on etujensa pysyvä keskus. Koska Gerechtshof Amsterdam katsoi, että tässä tapauksessa ei ollut mahdollista määrittää, missä X:n etujen pysyvä keskus sijaitsi, kun otettiin huomioon hänen sekä henkilökohtaiset että ammatilliset siteensä, se totesi, että tällaisessa tapauksessa on asetettava etusijalle asianomaisen henkilökohtaiset siteet, ja päätteli siitä, että hänen vakituinen asuinpaikkansa oli pysynyt Alankomaissa koko asianomaisen ajanjakson ajan.

22. X teki Hoge Raad der Nederlandeniin (ylin yleinen tuomioistuin, Alankomaat) kassaatiovalituksen, jossa hän vetosi siihen, että koska hänen henkilökohtaiset siteensä olivat paikallistuneet samaan aikaan kahteen maahan, sen, että hänen ammatilliset siteensä olivat sijainneet yksinomaan Quatarissa, olisi pitänyt olla ensisijainen peruste, jonka mukaisesti olisi ollut mahdollista paikallistaa hänen vakituinen asuinpaikkansa tähän kolmanteen maahan, joten hänen pitäisi saada hyväkseen asetuksen N:o 1186/2009 3 artiklassa säädetty tullittomuus.

5 — EYVL L 105, s. 64.

6 — Luonnollisten henkilöiden henkilökohtaisen omaisuuden lopullisessa tuonnissa jäsenvaltiosta sovellettavista verovapauksista 25.5.2009 annettu neuvoston direktiivi (EUVL L 145, s. 36).

7 — Ennakkoratkaisupyynnössä täsmennetään, että Gerechtshof Amsterdam viittaa tässä yhteydessä tuomioon Ryborg (C-297/89, EU:C:1991:160); tuomioon Louloudakis (C-262/99, EU:C:2001:407) ja tuomioon Alevizos (C-392/05, EU:C:2007:251), jotka kaikki liittyvät direktiivien 83/182 ja 83/183 tulkintaan.

23. Tässä tilanteessa Hoge Raad der Nederlanden päätti 14.11.2014 tekemällään välipäätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 21.11.2014, lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Sisältääkö asetus N:o 1186/2009 sen mahdollisuuden, että luonnollisella henkilöllä voi olla vakituinen asuinpaikka samanaikaisesti sekä jäsenvaltiossa että kolmannessa maassa, ja mikäli näin on, sovelletaanko 3 artiklassa säädettyä tuontitullittomuutta henkilökohtaiseen omaisuuteen, joka muutetaan Euroopan unioniin, kun [tämän luonnollisen henkilön] vakituinen asuinpaikka lakkaa olemasta kolmannessa maassa?

2) Mikäli asetuksessa N:o 1186/2009 suljetaan pois kahden vakituisen asuinpaikan mahdollisuus eikä kaikkien seikkojen arvioinnin perusteella ole mahdollista vahvistaa vakituista asuinpaikkaa, minkä säännön tai perusteiden avulla on mainitun asetuksen soveltamiseksi ratkaistava, missä maassa asianomaisen vakituinen asuinpaikka on nyt käsiteltävänä olevan kaltaisessa tapauksessa, jossa hänellä on sekä henkilökohtaisia että ammatillisia siteitä kolmannessa maassa ja henkilökohtaisia siteitä jäsenvaltiossa?”

24. Kirjallisia huomautuksia ovat esittäneet X, Alankomaiden hallitus ja Euroopan komissio. Istuntoa asianosaisten kuulemiseksi ei ole pidetty.

IV **Tapauksen tarkastelu**

A *Sellaisen mahdollisuuden sulkeminen pois, että asetuksessa N:o 1186/2009 tarkoitettu vakituinen asuinpaikka voisi olla samanaikaisesti kolmannessa maassa ja jäsenvaltiossa*

1. *Alustavia näkemyksiä*

25. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää ensimmäisellä kysymyksellään, joka on kaksiosainen, unionin tuomioistuinta lähinnä ensinnäkin määrittämään, onko asetusta N:o 1186/2009 sovellettaessa [8] mahdollista, että luonnollisella henkilöllä on saman ajanjakson aikana vakituinen asuinpaikka kahdessa eri paikassa, ja erityisesti siten, että se on samaan aikaan jäsenvaltiossa ja kolmannessa maassa. Mikäli tähän kysymyksen ensimmäiseen osaan vastataan myöntävästi, unionin tuomioistuimelta tiedustellaan tämän jälkeen, voitaisiinko kyseisen asetuksen 3 artiklassa säädettyä tullittomuutta tuolloin soveltaa Euroopan unioniin muutettavan henkilökohtaisen omaisuuden maahantuontiin siitä hetkestä lähtien, jona tämän omaisuuden omistajan vakituinen asuinpaikka lakkaa olemasta kyseisessä kolmannessa maassa.

26. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii Gerechtshof Amsterdamin (Amsterdamin ylioikeus) omaksuman näkemyksen [9] osalta, miten on tulkittava tässä asetuksessa tarkoitettua vakituisen asuinpaikan käsitettä nyt käsiteltävään asiaan liittyvien kaltaisissa olosuhteissa, kun X on tässä tapauksessa jakanut oleskeluaikansa ja siteensä Alankomaiden ja Qatarin välillä kyseisen useiden vuosien ajanjakson ajan. Se katsoo, että asetuksen N:o 1186/2009 [10] tavoitteet eivät näytä olevan esteenä

8 — Korostettakoon heti aluksi, että vakituisen asuinpaikan käsitteen tulkinta, jota ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää, ei vaikuta ainoastaan asetuksen N:o 1186/2009 3–11 artiklaan, joita on sovellettava nyt käsiteltävässä pääasiassa, vaan myös tämän asetuksen muihin säännöksiin (ks. tämän ratkaisuehdotuksen 28 kohta).

9 — Ennakkoratkaisupyynnön mukaan se, että ”ei ollut mahdollista vahvistaa yksiselitteisesti, missä [X:n] etujen pysyvä keskus oli, pitää sisällään Gerechtshof Amsterdamin arvion, jonka mukaan [yhtäältä] seikoilla, joiden perusteella voidaan katsoa, että valittajan vakituinen asuinpaikka oli (pysynyt) Alankomaissa, ja [toisaalta] seikoilla, joiden perusteella asianomaisen vakituinen asuinpaikka oli Qatarissa, oli sama painoarvo”.

10 — Tämä tuomioistuin mainitsee tässä yhteydessä tuomion Treimanis (C-487/11, EU:C:2012:556, 24–26 kohta) ja tuomion Wencel (C-589/10, EU:C:2013:303). Korostan jo tässä vaiheessa, että tässä tapauksessa voidaan vedota viimeksi mainittuun tuomioon vain analogisesti, koska se koskee sosiaaliturvajärjestelmän soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 säännösten tulkintaa, sellaisena kuin kyseinen asetus on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella N:o 118/97 (EYVL 1997, L 28, s. 1).

sille, että tällaisessa tapauksessa voisi olla yhtäältä vakituinen asuinpaikka samaan aikaan jäsenvaltiossa ja kolmannessa maassa, ja että toisaalta olisi mahdollista myöntää kyseisen asetuksen 3 artiklassa säädetty tullittomuus, kun asianomainen on luopunut asuinpaikastaan kyseisessä kolmannessa maassa ja on tässä yhteydessä muuttanut henkilökohtaisen omaisuutensa tähän jäsenvaltioon. [11]

27. X ehdottaa, että ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen pitäisi vastata, että asetuksen N:o 1186/2009 3 artiklan soveltaminen pitäisi sallia pääasian kohteena olevan riidan kaltaisessa tapauksessa. [12] Alankomaiden hallitus ja komissio puoltavat puolestaan näkemystä, jonka mukaan kyseisen asetuksen säännöksissä suljetaan pois se mahdollisuus, että luonnollisella henkilöllä olisi samanaikaisesti vakituinen asuinpaikka sekä jäsenvaltiossa että kolmannessa maassa. Omaksun itsekin tämän viimeksi mainitun näkemyksen jäljempänä esittämistäni syistä.

2. *Tarve tulkita asetuksessa N:o 1186/2009 tarkoitettua vakituisen asuinpaikan käsitettä*

28. Kuten sekä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin että Alankomaiden hallitus ja komissio ovat korostaneet, vakituisen asuinpaikan käsitettä ei ole määritelty asetuksessa N:o 1186/2009, jossa tämä käsite ei sisälly ainoastaan 3–11 artiklaan, joilla on merkitystä nyt käsiteltävän asian kannalta, vaan myös, erityisesti ranskankielisessä versiossa, sen 12, 13, 17 ja 81 artiklaan. Sama pätee asetukseen N:o 918/83, jonka tarkoituksena oli myös tullittomuutta koskevan yhteisön järjestelmän käyttöönotto ja joka kumottiin asetuksella N:o 1186/2009, jolla kodifioitiin tähän vanhaan säädökseen sisältyneet säännökset muuttamatta niiden sisältöä. [13]

29. Se, että kyseisissä asetuksissa ei mainita tästä mitään, on erityisen merkityksellistä sen vuoksi, että yhtäältä komissio oli päättänyt ottaa vakituisen asuinpaikan käsitettä koskevan määritelmän alkuperäiseen ehdotukseensa, joka johti asetuksen N:o 918/83 [14] antamiseen, mihin erityiseen seikkaan palaan myöhemmin, [15] ja toisaalta lainsäätäjä päätti sitä vastoin sisällyttää yhteisen määritelmän verovapauksia koskeneisiin direktiiveihin 83/182 ja 83/183, [16] jotka annettiin samana päivänä kuin asetus N:o 918/83.

11 — Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin lieventää kuitenkin viimeksi mainittua toteamusta täsmentämällä, että voitaisiin myös katsoa, että kyseessä ei ole tosiasiallisesti ollut kyseisessä artiklassa tarkoitettu vakituisen asuinpaikan muuttaminen, ”koska asianomainen on todellisuudessa vain lähtenyt asunnostaan kolmannessa maassa”.

12 — X väittää tarkemmin sanoen pääasiallisesti, että hänellä ei ollut kyseisen ajanjakson aikana kahta asuntoa, sillä hänellä ei ollut ”enää ’vakituista asuinpaikkaa’ Alankomaissa”, jonne hän saapui ”vain käymään”, ja että vastaus esitettyyn kysymykseen olisi siten puhtaasti teoreettinen. X väittää toissijaisesti, mikäli omaksuttaisiin toisenlainen käsitys tosiseikoista, että olisi mahdollista todeta, että hänellä on vakituinen asuinpaikka sekä jäsenvaltiossa että kolmannessa maassa ja että tässä tapauksessa hän voisi saada tässä 3 artiklassa säädetyn tullittomuuden, koska vakituinen asuinpaikka, joka hänellä on ollut Alankomaissa, olisi ”vähemmän merkityksellinen” kuin hänen ”ensisijainen” vakituinen asuinpaikkansa Qatarissa.

13 — Komissio täsmensi 11.12.2008 antamassaan ehdotuksessa (KOM(2008) 842 lopullinen), jonka perusteella asetus N:o 1186/2009 annettiin, että ”uudella asetuksella korvataan siihen sisällytetyt säädökset [ks. tämän ehdotuksen liite V]. Kodifioitujen säädösten asiasisältöä ei ole muutettu tässä ehdotuksessa, vaan niihin on yhdistettäessä tehty ainoastaan kodifioinnin edellyttämät muodolliset muutokset” (alleviivaukset alkuperäisessä tekstissä).

14 — 12.3.1979 annettu ehdotus (KOM(79) 104 lopullinen).

15 — Ks. määritelmästä, jota komissio ehdotti, ja selvennyksestä, jota määritelmä saattaa antaa sekä nyt käsiteltävässä asiassa esitettyyn ensimmäiseen kysymykseen että toiseen kysymykseen vastaamisen kannalta, tämän ratkaisuehdotuksen 35 ja 71 kohta.

16 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 16 ja 17 kohdassa mainitut näiden direktiivien säännökset.

30. Vaikka unionin tuomioistuin on jo antanut viitteitä siitä, miten direktiivissä 83/182 [17] ja direktiivissä 83/183 [18] tarkoitettu ”pysyvä asuinpaikka” on määriteltävä, se ei ole tietääkseni sitä vastoin vielä tulkinnut tätä käsitettä sellaisena kuin se sisältyy asetuksiin, joissa vahvistetaan yhteisön tullittomuusjärjestelmä. Useat unionin tuomioistuimen tuomiot koskevat tosin asetuksen N:o 918/83 ja asetuksen N:o 1186/2009 säännösten tulkintaa, ja niiden perusteella voidaan rajata erityisesti näissä säädöksissä säädettyjen noin 30 tullittoman ryhmän aineellinen soveltamisala, mutta kaikki nämä aikaisemmat oikeustapaukset koskevat muita käsitteitä. [19]

31. Muistutan tehtävää tulkintaa koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen osalta unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä, jonka mukaan sekä unionin oikeuden yhtenäinen soveltaminen että yhdenvertaisuusperiaate edellyttävät, että unionin oikeuden sellaisen säännöksen sanamuotoa, joka ei sisällä nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen sisältönsä ja ulottuvuutensa määrittämiseksi, on tavallisesti tulkittava koko unionissa itsenäisesti ja yhtenäisesti ja että tässä tulkinnassa on otettava huomioon säännöksen asiayhteys ja kyseisellä lainsäädännöllä tavoiteltu päämäärä. [20]

32. Asetuksessa N:o 1186/2009 ei määritellä vakituisen asuinpaikan käsitettä, jota siinä käytetään erityisesti sen 3 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen soveltamisedellytysten määrittämiseksi, mutta siinä ei myöskään viitata nimenomaisesti kansallisiin oikeusjärjestyksiin näiden käsitteiden merkityksen vahvistamiseksi. Kun sovelletaan tämän asetuksen säännösten muodostamaa kokonaisuutta, kyseisen käsitteen on näin ollen katsottava olevan unionin oikeuden itsenäinen käsite. Tätä näkemystä tukee kanta, jonka unionin tuomioistuin on jo omaksunut asetuksen N:o 918/83 säännöksistä, jotka on korvattu asetuksella N:o 1186/2009, johon ei myöskään sisältynyt siinä käytettyjen käsitteiden määritelmää. [21]

33. Vaikka sen asiayhteyden, johon nyt käsiteltävän asian kannalta merkitykselliset säännökset kuuluvat, ja säännöksissä tarkoitettujen tavoitteiden huomioon ottaminen on välttämätöntä tämän itsenäisen käsitteen tulkitsemiseksi, viittaan kuitenkin ensisijaisesti näiden säännösten sanamuotoon perustuviin tutkimuksen osatekijöihin, sillä ne vaikuttavat erityisen merkityksellisiltä nyt käsiteltävässä asiassa.

17 — Ks. esim. tuomio Louloudakis (C-262/99, EU:C:2001:407, 51 kohta ja sitä seuraavat kohdat oikeuskäytäntöviittauksineen), johon sisältyvät pysyvän asuinpaikan määrittämisen perusteet on toistettu tuomiossa komissio v. Kreikka (C-156/04, EU:C:2007:316, 45 ja 46 kohta).

18 — Ks. tuomio Alevizos (C-392/05, EU:C:2007:251, 54 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

19 — Ks. esim. tuomio Universität Stuttgart (303/87, EU:C:1989:128); tuomio Schoonbroodt (C-247/97, EU:C:1998:586); tuomio Feron (C-170/03, EU:C:2005:176); tuomio Har Vaessen Douane Service (C-7/08, EU:C:2009:417); tuomio Lietuvos geležinkeliai (C-250/11, EU:C:2012:496); tuomio Treimanis (C-487/11, EU:C:2012:556) ja tuomio Utopia (C-40/14, EU:C:2014:2389).

20 — Ks. esim. tuomio Seattle Genetics (C-471/14, EU:C:2015:659, 23 kohta ja sitä seuraavat kohdat) ja tuomio Axa Belgium (C-494/14, EU:C:2015:692, 21 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

21 — Ks. tuomio Feron (C-170/03, EU:C:2005:176, 26 kohta ja sitä seuraavat kohdat) ja tuomio Treimanis (C-487/11, EU:C:2012:556, 22 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

3. *Asian kannalta merkityksellisten säännösten sanamuodon mukainen tulkinta*

34. Kuten komissio perustellusti toteaa, asetuksen N:o 1186/2009 merkityksellisten säännösten sanamuodon perusteella ei voida missään tapauksessa päätellä, että sovellettaessa sen 3 artiklassa säädettyä tullittomuutta olisi mahdollista, että asianomaisella olisi vakituinen asuinpaikka samaan aikaan jäsenvaltiossa ja kolmannessa maassa, koska kyseisen 3 artiklan lisäksi myös 4, 5, 7, 9, 10 ja 11 artiklassa [22] käytetään johdonmukaisesti ilmaisua ”vakituinen asuinpaikka” yksikkömuodossa. Lisättäköön, että sama pätee asetuksen N:o 1186/2009 kaikkiin muihinkin artikloihin, joihin kyseinen käsite sisältyy, [23] ja tämä koskee kaikkia kyseisen asetuksen eri kieliversioita. [24]

35. Huomautettakoon tässä yhteydessä, että komissio oli ottanut alkuperäiseen ehdotukseensa, joka johti asetuksen N:o 918/83 antamiseen, [25] vakituisen asuinpaikan käsitteen määritelmän, [26] jota ei otettu kyseisen asetuksen lopulliseen versioon, ja laatinut useita säännöksiä, joissa viitattiin tähän käsitteeseen [27] ja käytettiin jo siinä yhteydessä vain yksikkömuotoa.

36. Näitä kieliopillisia seikkoja tukevat aineellista sisältöä koskevat tiedot. Asetuksen N:o 1186/2009 3–11 artiklaan sisältyvät eri sanamuodot tukevat näet mielestäni sitä näkemystä, että ei ole ajateltavissa, että tässä asetuksessa tarkoitettu luonnollisen henkilön vakituinen asuinpaikka paikallistuisi samanaikaisesti jäsenvaltioon ja kolmanteen maahan näiden artiklojen soveltamiseksi.

37. Yhdyn ensinnäkin Alankomaiden hallituksen näkemykseen, jonka mukaan 3 artiklan sanamuoto merkitsee sitä, että siinä säädetty oikeus tullittomuuteen koskee yksinomaan tapausta, jossa vakituinen asuinpaikka *muutetaan* kolmannesta maasta unionin tullialueelle, eikä sellaisen henkilön tilannetta, jolla on jo ollut vakituinen asuinpaikka jäsenvaltiossa ja siten tällä tullialueella. Lainsäätäjän käyttämä muuttamisen käsite näet edellyttää välttämättä vähintäänkin etymologisesti asunnon muuttamista unionin ulkopuolella sijaitsevasta paikasta sen sisällä sijaitsevaan toiseen paikkaan. Tällaista muuttamista koskeva vaatimus ilmenee myös sen luvun otsikosta, johon kyseiset 3–11 artikla sisältyvät.

38. Tätä analyysiä tukee 4 artiklan sanamuoto, koska siinä mainitaan omaisuus, joka on jo ollut asianomaisen käytössä ”*entisessä* vakituisessa asuinpaikassa vähintään kuuden kuukauden ajan ennen päivää, jona asianomaisen vakituinen asuinpaikka on lakannut olemasta *kyseisessä kolmannessa maassa*” ja jotka on tarkoitettu käyttöön myös ”*uudessa* vakituisessa asuinpaikassa”; [28] nämä ilmaisut viittaavat mielestäni siihen, että voi olla olemassa vain yksi tässä asetuksessa tarkoitettu vakituinen asuinpaikka.

39. Myöskään 7, 9, 10 ja 11 artiklassa, joissa tätä käsitettä käytetään, ei missään tapauksessa anneta ymmärtää, että jollakulla voisi olla saman ajanjakson aikana vakituinen asuinpaikka unionin tullialueen ulkopuolella ja sen sisällä. Täysin päinvastoin näissä säännöksissä erotetaan mielestäni selvästi toisistaan tilanne, jossa asianomainen perustaa ensin vakituisen asuinpaikkansa tämän alueen ulkopuolelle, ja tilanne, jossa hän tämän jälkeen perustaa sen tälle alueelle.

22 — Tässä luettelossa ei mainita 6 ja 8 artiklaa, joihin ei sisälly vakituisen asuinpaikan käsitettä, koska ne koskevat sen henkilökohtaisen omaisuuden määrittämistä, jotka jäävät tullittomuuden ulkopuolelle tai hyväksytään sen piiriin.

23 — Eli erityisesti ranskankielisessä versiossa kyseisen asetuksen 12, 13, 17 ja 81 artikla.

24 — Ks. ranskankielisen version (”résidence normale”) lisäksi muun muassa espanjankielinen (”residencia normal”), tanskankielinen (”sædvanlige opholdssted”), saksankielinen (”gewöhnlichen Wohnsitz”), englanninkielinen (”normal place of residence”) italiankielinen (”residenza normale”), hollanninkielinen (”normale verblijfplaats”), portugalinkielinen (”residência habitual”), romaniankielinen (”reședința obișnuită”) ja ruotsinkielinen (”normala bostad”) versio.

25 — Edellä mainittu ehdotus (KOM(79) 104 lopullinen).

26 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 71 kohdassa mainittu kyseisen ehdotuksen 4 artiklan 2 kohta.

27 — Ks. kyseisen ehdotuksen 5, 6, 10–12, 14, 16, 17, 20 ja 71 kohta.

28 — Kursivointi tässä.

40. Nyt käsiteltävän asian kohteena olevien asetuksen N:o 1186/2009 säännösten sanamuodon mukainen tulkinta antaisi minulle ensi arviolta syyn vastata ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ensimmäisen kysymyksen ensimmäiseen osaan kieltävästi. Tätä ensi arviolta tehtävää päätelmää tukevat sekä näiden säännösten rakenne että niiden tarkoitus.

4. *Merkityksellisten säännöksen asiayhteyden mukainen tulkinta*

41. Asetuksen N:o 1186/2009 johdanto-osan toisesta ja kolmannesta perustelukappaleesta sekä 1 artiklasta [29] ilmenee yhdessä luettuina, että periaatteena on edelleen, että omaisuuden liikkeet, jotka kohdistuvat, kuten pääasian kohteena olevassa riidassa, unionin alueelle, kuuluvat yhteisen verotusjärjestelmän piiriin. Tietty unioniin tuotu omaisuus voi vain poikkeuksellisesti ”erityisolosuhteissa” [30] ja ”tarkoin määritellyissä” olosuhteissa välttää tulliverotuksen kyseisen asetuksen mukaisesti.

42. Tullittomuus myönnetään näin ollen sitä hakevalle asianomaiselle sillä edellytyksellä, että kyseinen maahantuonti on tapahtunut tässä asetuksessa määritellyin edellytyksin. Edullisiin toimenpiteisiin, jotka toteutetaan tullittomuuden perusteella, liittyy se erityispiirre, että ne eivät ole yleisesti sovellettavia, mutta ne ovat toisaalta lopullisia. [31]

43. Koska tuontitullittomuus on siten menettely, joka mahdollistaa sellaista omaisuutta koskevan verotuksen lopullisen peruuttamisen, joka on tuotu maahan unionin lainsäätäjän täsmällisesti määrittämiin tarkoituksiin, tällaisen poikkeuksen soveltamisedellytyksiä on mielestäni tutkittava lähtökohtaisesti suppeasti. [32] Tällaisia edellytyksiä ei voida kuitenkaan laatia niin tiukoiksi, että tullittomuus saattaisi sen vuoksi menettää tehokkaan vaikutuksensa, esimerkiksi silloin kun tullittomuuden saaminen riippuu asianomaisten henkilöiden yksityiselämään liittyvistä seikoista. [33] Tämä koskee esimerkiksi asetuksen N:o 1186/2009 3 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen tulkintaa, sillä niissä edellytetään, että vakituinen asuinpaikka muutetaan tosiasiallisesti kolmannesta maasta jäsenvaltioon, jotta asianomaisen omaisuudelle myönnetään tullittomuus.

44. Muistutettakoon tässä yhteydessä, että kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on korostanut nyt käsiteltävässä asiassa, unionin tuomioistuin on jo sulkenut pois sen mahdollisuuden, että asianomaisella voisi olla samanaikaisesti kaksi vakituista asuinpaikkaa kahden eri jäsenvaltion alueella, mutta tämä koskee yksinomaan asetuksen N:o 1408/71 soveltamista. Unionin tuomioistuin perusteli ratkaisuaan muun muassa sillä, että päinvastaisessa tapauksessa, jossa asuinpaikkoja voisi olla useita, vietäisiin kokonaan tehokas vaikutus kyseisen asetuksen säännöksiltä, joissa pidetään asuinpaikkaa liittymätekijänä, jonka perusteella tämän asetuksen perusteella sovellettava lainsäädäntö määräytyy. [34] Samoin se, että asianomaisella voisi olla useita niin sanottuja vakituisia asuinpaikkoja, olisi mielestäni ristiriidassa sen ajatuksen kanssa, joka on asetuksen N:o 1186/2009 3 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa säädetyn vapautusmekanismin taustalla.

29 — Asetuksen N:o 1186/2009 1 artiklan mukaan kyseisessä asetuksessa ”määritellään tapaukset, joille myönnetään erityisolosuhteissa tuonti- tai vientitullittomuus taikka vapautus perustamissopimuksen 133 artiklan perusteella toteutettavista toimenpiteistä, luovutettaessa tavaroita vapaaseen liikkeeseen tai vietäessä tavaroita yhteisön tullialueen ulkopuolelle”.

30 — Tämä rajoittava sanamuoto sisältyi myös tullikoodeksin entiseen 184 artiklaan (ks. yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2913/92, EYVL L 302, s. 1), joka oli oikeudellisena perustana ns. tullietuustapauksiin (VI osasto) luokiteltavaa tuontitullittomuutta tai vientitullittomuutta koskevalle yhteisön lainsäätäjän toimenpiteelle.

31 — Kuten edellä mainitun ehdotuksen (KOM(79) 104 lopullinen) perustelujen 1 kohdasta ilmenee, tämä erottaa tullittomuustapaukset tullivapautuksesta, koska tulleja kannetaan edelleen tavaroista, jotka tuodaan maahan muihin tarkoituksiin tai muiden henkilöiden toimesta kuin tullittomuutta koskevassa toimenpiteessä tarkoitetaan, ja tullisuspensiosta, joka on väliaikainen toimenpide.

32 — Ks. vastaavasti tuomio Schoonbroodt (C-247/97, EU:C:1998:586, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), jossa täsmennettiin, että tullisuspensioita myöntäviä säännöksiä on ”tulkittava suppeasti ja niiden sanamuodon mukaisesti, joten niiden sanamuotoa ei saa ylittää eikä niitä saa soveltaa sellaisiin tuotteisiin, joita niissä ei mainita”.

33 — Talous- ja sosiaalikomitea huomautti asetuksen N:o 918/83 antamiseen johtaneesta ehdotuksesta antamansa lausunnon (EYVL 1980 C 72, s. 20) 1.4 kohdassa, että ”tällä alalla olisi syytä selvästi ilmaista, että kyseessä olevat ongelmat vaikuttavat henkilöiden ja perheiden elämään, eikä niitä ole käsiteltävä rajoittavasti”, ja tätä kohtaa siteerataan myös tuomiossa Treimanis (C-487/11, EU:C:2012:556, 26 kohta).

34 — Tuomio Wencel (C-589/10, EU:C:2013:303, 48 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

5. *Merkityksellisten säännösten teleologinen tulkinta*

45. Asetuksen N:o 1186/2009 johdanto-osan kolmannen perustelukappaleen sanamuodossa toistetaan olennaisilta osin asetuksen N:o 918/83 johdanto-osan toinen perustelukappale, ja sen mukaan kyseisissä säädöksissä säädetyt tullittomuudet ovat perusteltavissa sillä, että on hyväksyttävää olla kantamatta tullia unionin alueelle tuotavista tavaroista, ”kun tavaroiden tuonnin erityisedellytykset eivät vaadi talouden suojelemiseksi tavallisesti toteutettavia toimenpiteitä”. Asetuksen N:o 918/83 esitöistä ilmenee, että on katsottu, että niissä tapauksissa, joissa tässä säädöksessä tarkoitetut erityiset olosuhteet täyttyvät, ”omaisuus, joka hyväksytään tullittomasti, tuodaan sellaisissa olosuhteissa, että ne eivät voi tosiasiallisesti kilpailla yhteisön vastaavan tuotannon kanssa eivätkä aiheuttaa vahinkoa valtioiden taloudelle”. [35]

46. Se, että asianomaisella voi olla kaksi vakituista asuinpaikkaa, mihin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa, voi kyllä sellaisenaan vaikuttaa näiden näkökohtien mukaiselta, koska tällaisessa tilanteessa ei vaikuta olevan välttämättömän tarpeellista turvautua unionin talouden suojelutoimenpiteisiin. Katson kuitenkin, että tilanne, jossa henkilöllä voisi olla niin sanottu vakituinen asuinpaikka sekä jäsenvaltiossa että kolmannessa maassa ja hän toisi henkilökohtaisen omaisuutensa unionin alueelle sillä hetkellä, jona hän lakkaisi asumasta kyseisessä kolmannessa maassa, on tapaus, joka ei vastaa asetuksen N:o 1186/2009 3 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa tarkoitettua tilannetta.

47. Kun näet unionin tuomioistuimelta tiedusteltiin asetuksen N:o 918/83 säännösten tulkintaa, se muistutti ”unionin lainsäätäjällä asetusta annettaessa olleista päämääristä [, joiden mukaan] asetuksella pyritään helpottamaan sekä uuden asuinpaikan perustamista jäsenvaltioon että jäsenvaltioiden tulliviranomaisten työtä”. [36] Vaikuttaa siis siltä, että lainsäätäjä on hyväksymällä yhteisen tuontitullittomuuden, joka on otettu käyttöön kyseisellä asetuksella, toiminut vain niiden henkilöiden intressissä, joiden olisi pitänyt suorittaa tullit asettuessaan asumaan jäsenvaltioon, mutta myös yksinkertaistaakseen tässä yhteydessä maahan tuodun omaisuuden verotuksen valvonnasta vastaavien valtion viranomaisten tehtävää. Kaikki nämä perustelut ovat mielestäni sovellettavissa myös asetuksen N:o 1186/2009 osalta, koska sillä on vain kodifioitu muun muassa asetuksen N:o 918/83 säännökset.

48. Siltä osin kuin kyseessä on tässä tapauksessa se mahdollisuus, että asianomaisella olisi asetuksessa N:o 1186/2009 tarkoitettu vakituinen asuinpaikka sekä jäsenvaltiossa että kolmannessa maassa, katson komission tavoin, että tilanne, jota komissio luonnehtii ”täydellisenä paluuna vakituiseen asuinpaikkaan jäsenvaltiossa”, ei vastaa edellä mainittua tavoitetta edistää ”uuden asuinpaikan perustamista jäsenvaltioon”. Siinä tapauksessa, että henkilö luopuisi toisesta niin sanotusta vakituisesta asuinpaikastaan eli kolmannessa maassa sijaitsevasta asuinpaikasta asuakseen vastedes yksinomaan toisessa asuinpaikassa eli asuinpaikassa, jonka hän on *jo perustanut jäsenvaltioon*, kyseessä ei olisi varsinaisesti tosiasiallinen *vakituisen asuinpaikan muuttaminen* unionin tullialueella, kuten asetuksen 3 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa edellytetään.

35 — Em. talous- ja sosiaalikomitean lausunto (1.4 kohta). Samoin edellä mainitun ehdotuksen (KOM(79) 104 lopullinen) perustelujen 4 kohdassa todetaan, että tullittomuus voidaan hyväksyä sellaisen irtaimen omaisuuden maahantuonnin osalta, jota käyttävät henkilöt, jotka ovat juuri sijoittautuneet johonkin maahan, sillä tällainen maahantuonti ei häiritse vastaavien tavaroiden kansallista tuotantoa, koska siihen ei liity minkäänlaista kaupallista tarkoitusta.

36 — Tuomio Treimanis (C-487/11, EU:C:2012:556, 24 kohta). Julkisasiamies Poiares Maduro oli vahvistanut nämä tavoitteet samalla tavoin ratkaisuehdotuksessaan Feron (C-170/03, EU:C:2004:312, 74 kohta), jossa hän viittasi julkisasiamies Saggion ratkaisuehdotukseen Heinonen (C-394/97, EU:C:1999:10, 16 kohta).

49. Unionin lainsäätäjää muiden lähteiden [37] ohessa inspiroineista kansainvälisistä sopimuksista ilmenee myös, että ratkaiseva seikka perusteltaessa tuontitullittomuutta kyseisessä 3 artiklassa tarkoitettujen kaltaisissa olosuhteissa on se, että omaisuuden tuo maahan luonnollinen henkilö siinä yhteydessä, kun hän muuttaa pääasiallisen kotinsa, jota kutsutaan – sen mukaan, mikä lähde on kyseessä – kotipaikaksi tai vakituiseksi asuinpaikaksi, tämän omaisuuden vientimaasta tuontimaahan. [38]

50. Näin ollen katson, että ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen ensimmäiseen osaan on vastattava, että asetusta N:o 1186/2009 on tulkittava siten, että luonnollisella henkilöllä ei voi olla vakituinen asuinpaikka samanaikaisesti sekä jäsenvaltiossa että kolmannessa maassa erityisesti sovellettaessa tämän asetuksen 3 artiklassa säädettyä tullittomuutta.

6. *Ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen toinen osa*

51. Koska ehdotan, että ensimmäisen kysymyksen ensimmäiseen osaan vastattaisiin kieltävästi, ei mielestäni ole tarpeen vastata tämän kysymyksen toiseen osaan, joka koskee kyseisen 3 artiklan mahdollista soveltamista henkilökohtaiseen omaisuuteen, jonka asianomainen muuttaa unioniin, kun hän luopuu niin sanotuista vakituisista asuinpaikoistaan siitä, joka sijaitsee kolmannessa maassa, koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää viimeksi mainitun kysymyksen vain toissijaisesti siltä varalta, että olisi mahdollista, että hänellä olisi kaksi tässä asetuksessa tarkoitettua vakituista asuinpaikkaa.

52. Korostan tässä yhteydessä vain sitä, että tämä mahdollisuus näyttäisi olevan yhteensopimaton sen 3 artiklassa vahvistetun olennaisen edellytyksen kanssa, jonka mukaan tuontitullittomuus myönnetään ”*vakituisen asuinpaikkansa yhteisön tullialueelle muuttavien*” luonnollisten henkilöiden omaisuudelle. [39] Tällainen sanamuoto edellyttää näet mielestäni väistämättä ainoan asuinpaikan muuttamista kolmannesta maasta jäsenvaltioon. Tämä tapaus poikkeaa siitä, mitä tapahtuisi, jos henkilö voisi jättää kolmannessa maassa sijaitsevan vakituisen asuinpaikkansa asettuakseen tulevaisuudessa asumaan yksinomaan oletettuun toiseen vakituiseen asuinpaikkaansa, joka sijaitsee jo jäsenvaltiossa, kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ajattelee. [40] Koska kyseinen edellytys ei kaikilta osin täyty, tämä henkilö ei voisi vedota kyseisessä artiklassa säädettyyn tullittomuutta koskevaan oikeuteen.

B *Perusteet, joiden mukaan asetuksessa N:o 1186/2009 tarkoitettu luonnollisen henkilön vakituinen asuinpaikka voidaan määrittää*

1. *Alustavia huomautuksia*

53. Toinen ennakkoratkaisukysymys esitetään siinä tapauksessa, että, kuten ehdotan, unionin tuomioistuin tulkitsisi asetuksen N:o 1186/2009 säännöksiä siten, että niiden mukaan on mahdotonta, että luonnollisella henkilöllä voisi olla kaksi näissä säännöksissä tarkoitettua vakituista asuinpaikkaa.

37 — Ks. edellä mainitun ehdotuksen (KOM(79) 104 lopullinen) perustelujen 5 ja 7 kohta sekä asetuksen N:o 918/83 johdanto-osan neljäs perustelukappale, joka on olennaiselta osin otettu asetuksen N:o 1186/2009 johdanto-osan viidenteen perustelukappaleeseen.

38 — Asuinpaikan muuttamisen yhteydessä maahan tuodun irtaimen omaisuuden tullittomuuden hyväksymistä koskevan tulliyhteistyöneuvoston (josta on tullut Maailman tullijärjestö) 5.12.1962 antaman suosituksen (asiakirja saatavilla internetosoitteessa http://www.wcoomd.org/fr/about-us/legal-instruments/recommendations/~/media/5E6130F9EAA54352A7710C2CA72ABA2B.ashx) mukaan tämä suositus on annettu tarkoituksena ”edistää *luonnollisten henkilöiden kotipaikan muuttamista maasta toiseen*”, ja siinä suositellaan, että ”*tuontitullittomuus* myönnettäisiin ilman sellaista irtainta omaisuutta koskevia taloudellisia tuontikieltoja ja -rajoituksia, jonka luonnollinen henkilö on tuonut maahan *muuttaessaan kotipaikkansa tuontimaahan*” (kursivointi tässä).

39 — Kursivointi tässä.

40 — Alankomaiden hallitus väittää saman näkemyksen mukaisesti toissijaisesti, että siinä tapauksessa, että unionin tuomioistuin katsoisi, että asetuksen N:o 1186/2009 3 artiklassa sallitaan vakituinen asuinpaikka samanaikaisesti jäsenvaltiossa ja kolmannessa maassa, tämä ei kuitenkaan merkitsisi sitä, että asianomaisella henkilöllä on oikeus tässä artiklassa säädettyyn tullittomuuteen, ja vetoaa siihen, että tällaisessa tapauksessa yhtäältä kyseisessä kolmannessa maassa sijaitsevasta vakituisesta asuinpaikasta *luovutaan* – eikä sitä muuteta unionin tullialueelle – ja toisaalta jäsenvaltiossa sijaitseva vakituinen asuinpaikka *säilytetään* – eikä sinne asetuta asumaan.

54. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee käsiteltävänään olevan valituksenalaisen tuomion ja X:n valituksessaan esittämien vaatimusten perusteella perusteita, joita on käytettävä tätä asetusta sovellettaessa sen maan määrittämiseksi, jossa sijaitsee henkilön vakituinen asuinpaikka pääasian olosuhteiden kaltaisissa olosuhteissa, eli silloin kun asianomaisella on ollut tietyn ajanjakson ajan sekä henkilökohtaisia että ammatillisia siteitä kolmannessa maassa ja vain henkilökohtaisia siteitä jäsenvaltiossa. Tässä kysymyksessä pyydetään siten unionin tuomioistuinta lähinnä määrittelemään asetuksessa N:o 1186/2009 tarkoitettu vakituisen asuinpaikan käsite ja erityisesti täsmentämään arvioinnin osatekijät, joiden on oltava painavimpia siinä tapauksessa, että liittymätekijät hajaantuvat eri valtioihin.

55. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin perustelee kysymystään sillä, että unionin tuomioistuin on jo tarkastellut ”pysyvän [ts. vakituisen] asuinpaikan” käsitettä tulkitessaan edellä mainittuja direktiivejä 83/182 ja 83/183, jotka liittyvät verovapauksiin eikä tullittomuuteen. Se pohtii, onko näihin kahteen direktiiviin sisältyvän pysyvän asuinpaikan käsitteen määritelmän osatekijöillä, erityisesti siltä osin kuin kyse on henkilökohtaisten siteiden ja ammatillisten siteiden välinen punninta, sekä niihin liittyvillä unionin tuomioistuimen tuomioilla [41] merkitystä ja missä määrin niillä on merkitystä määritettäessä asetuksessa N:o 1186/2009 tarkoitettua vakituista asuinpaikkaa. Se tukee epäilyjään korostamalla, että kyseisten direktiivien tavoite poikkeaa tämän asetuksen tavoitteesta, ja huomauttaa, että pääasian kohteena oleva riita poikkeaa siinä mielessä riidoista, joita unionin tuomioistuin on aikaisemmin käsitellyt, että asianomaisella on tässä tapauksessa ammatillisia siteitä vain kolmannessa maassa eikä myös kyseisessä jäsenvaltiossa. [42]

56. X:n mielestä toiseen ennakkoratkaisukysymykseen annettavan vastauksen pitäisi tosiasiallisesti noudattaa linjaa, joka on omaksuttu unionin tuomioistuimen tuomioissa, joissa on tulkittu direktiiveissä 83/182 ja 83/183 tarkoitettua pysyvän asuinpaikan käsitettä, koska asetus N:o 1186/2009 kuuluu hänen mukaansa samaan asiayhteyteen ja sillä on melkein sama tavoite kuin näillä direktiiveillä siinä mielessä, että sen 3 artikla koskee myös yksityisille tarkoitetun henkilökohtaisen omaisuuden liikkuvuutta. Alankomaiden hallitus katsoo niin ikään, että analogian perusteella kyseisten tuomioiden mukaisesti etusijalle pitäisi asettaa henkilökohtaiset siteet ja että on kansallisen tuomioistuimen tehtävänä määrittää, missä asuinpaikassa ne ovat painavampia, sellaisten tosiseikkojen perusteella, joista se esittää luettelon, joka ei ole tyhjentävä ja joka perustuu tähän oikeuskäytäntöön. [43]

57. Komissio sitä vastoin arvioi, että pysyvän asuinpaikan käsitettä, sellaisena kuin se on vahvistettu direktiiveissä 83/182 ja 83/183 ja unionin tuomioistuin on sitä tulkinnut, ei voida soveltaa nyt käsiteltävässä asiassa. Se ehdottaa, että kyseinen käsite olisi määriteltävä tämän asetuksen mukaisesti siten, että se vastaa ”lähtökohtaisesti paikkaa, jossa asianomainen asuu tosiasiallisesti suurimman osan vuotta”. Vain toissijaisesti eli siinä tapauksessa, että ei selvästi vaikuta siltä, että viimeksi mainittu paikka sijaitsee kolmannessa maassa, pitäisi ottaa huomioon se, että asianomaisella on pääasialliset henkilökohtaiset siteensä jäsenvaltiossa.

41 — Kyseinen tuomioistuin viittaa tuomionn Ryborg (C-297/89, EU:C:1991:160); tuomioon Louloudakis (C-262/99, EU:C:2001:407) ja tuomioon Alevizos (C-392/05, EU:C:2007:251).

42 — Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin mainitsee tässä yhteydessä tuomion Louloudakis (C-262/99, EU:C:2001:407, 52 ja 53 kohta), mutta huomauttaa, että säännös, joka olisi verrattavissa direktiivin 83/182 7 artiklan 1 kohdan toiseen alakohtaan, jonka mukaan henkilökohtaiset siteet on tietyissä olosuhteissa asetettava etusijalle, puuttuu asetuksesta N:o 1186/2009, ja katsoo, että tällaiset olosuhteet eivät myöskään toteudu tässä tapauksessa.

43 — Alankomaiden hallitus viittaa tuomion Louloudakis (C-262/99, EU:C:2001:407) 55 kohtaan ja päättelee tästä, että tuomioistuimen pitäisi ottaa huomioon ”muun muassa kyseisen henkilön ja hänen perheensä jäsenten fyysinen läsnäolo, hänen asuntonsa sijaintipaikka, paikka, jossa hänen lapsensa tosiasiallisesti käyvät koulua, hänen ammattitoimintansa harjoittamispaikka, hänen varallisuusintressiensä sijaintipaikka ja se paikka, jossa henkilöllä on hallinnolliset siteet viranomaisiin ja sosiaaliturvalaitoksiin, siltä osin kuin nämä seikat osoittavat henkilön halunneen luoda tiettyä vakiintuneisuutta sille paikalle, johon hänellä on liittymä, hänen elämäntavastaan ja tavanomaisista henkilökohtaisista ja ammatillisista suhteista johtuvan jatkuvuuden vuoksi”. Se lisää tähän, että on otettava huomioon ”sellaisia tietoja, kuten maa, josta eläke kertyy, maa, johon työnantaja on sijoittautunut, ja maa, jossa sairausvakuutus on otettu”.

58. Katson, että asetusta N:o 1186/2009 sovellettaessa käsitettä ”vakituinen asuinpaikka” on tulkittava itsenäisesti, ei ainoastaan jäsenvaltioiden lainsäädännön kannalta[44] vaan myös tämän käsitteen määritelmien tai sellaisten sille läheisten käsitteiden määritelmien kannalta, jotka sisältyvät muihin unionin säädöksiin, siten kuin unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä on täsmennetty.

2. *Käsitteen ”vakituinen asuinpaikka” tulkinta mahdollisesti unionin oikeuden muiden säädösten valossa*

59. Toisin kuin asetuksessa N:o 1186/2009, sekä direktiivissä 83/182 että direktiivissä 83/183, jotka molemmat koskevat verovapauksia, vahvistetaan nimenomaisesti ensin mainitun 7 artiklan 1 kohdassa ja jälkimmäisen 6 artiklan 1 kohdassa, mitä on ymmärrettävä tarkoitettavan käsitteellä ”pysyvä [ts. vakituinen] asuinpaikka”.[45] Korostettakoon, että lainsäätäjä on antanut nämä tiedot vain näiden direktiivien ”soveltamista” varten eikä yleisesti unionin oikeutta varten.[46] Komissio korostaa perustellusti, että jos lainsäätäjä olisi halunnut käyttää samaa määritelmää asetuksen N:o 1186/2009 soveltamista varten, se olisi tehnyt niin, mikä on erityisen ilmeistä sen vuoksi, että asetus N:o 918/83, joka kodifioitiin asetuksella N:o 1186/2009, annettiin samana päivänä kuin nämä kaksi direktiiviä.

60. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mainitsemien direktiivien 83/182 ja 83/183 lisäksi on huomattava, että vakituisen asuinpaikan käsite on määritelty samoin sanamuodoin direktiiveissä, jotka on annettu myöhemmin ajokortin antamisesta ja hallinnoimisesta.[47] Unionin tuomioistuin on täsmentänyt, että viimeksi mainituissa direktiiveissä asetetun vakituista asuinpaikkaa koskevan edellytyksen noudattaminen on olennaisen tärkeä osatekijä järjestelmässä, joka oli otettu käyttöön, jotta voitaisiin estää väärinkäytökset, jotka liittyvät ilmiöön, jota se kutsuu nimellä ”ajokorttiturismi”, sekä helpottaa valvontaa.[48] Vaikuttaa siis siltä, että kun lainsäätäjä on halunnut käyttää kyseisestä käsitteestä samaa määritelmää kuin direktiiveissä 83/182 ja 83/183 myös täysin eri alalla kuin verotuksen alalla, se on tehnyt sen nimenomaisesti.

61. Joka tapauksessa unionin tuomioistuin on tehnyt useita täsmennyksiä direktiiveissä 83/182 ja 83/183 oleviin määritelmiin pelkästään niiden soveltamisalan osalta. Se on muun muassa todennut, että niitä molempia sovellettaessa ”pysyvänä asuinpaikkana on – – on pidettävä paikkaa, johon henkilö on muodostanut etujensa pysyvän keskuksen”, että ”pysyvyyttä koskevalla arviointiperusteella viitataan edellytykseen, jonka mukaan asianomaisen henkilön on asuttava pysyvästi kyseisessä paikassa vähintään 185 päivää kalenterivuodessa” ja että pysyvä asuinpaikka on määritettävä paitsi ”kaikkien merkityksellisten tosiseikkojen perusteella” myös kyseisen direktiivin tavoitteen valossa.[49]

44 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 31 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

45 — Näiden säännösten sanamuotoa on siteerattu tämän ratkaisuehdotuksen 16 ja 17 kohdassa.

46 — Sekä kyseisten artiklojen otsikon (”Asuinpaikan määrittämistä koskevat yleiset määräykset”) että näitä direktiivejä koskevien esitöiden (ks. esim. direktiivin 83/183 osalta komission ehdotus KOM(1975) 528 lopullinen, EYVL 1975 C 267, s. 11) perusteella vaikuttaa siltä, että kyseisen käsitteen määritelmät on otettu käyttöön ensisijaisesti täydentämään luetteloa, joka on nykyisin kyseisten artiklojen 2 kohdassa, sallituista todistelukeinoista, joiden avulla asianomaiset osoittavat, missä heidän asuinpaikkansa sijaitsee.

47 — Jo yhteisön ajokortin käyttöönotosta 4.12 1980 annetussa ensimmäisessä neuvoston direktiivissä 80/1263/ETY (EYVL L 375, s. 1) mainittiin vakituisen asuinpaikan käsite moneen kertaan mutta ei määritelty sitä. Yhteisön ajokortista 29.7.1991 annetun neuvoston direktiivin 91/439/ETY (EYVL L 237, s. 1) 9 artiklassa on korjattu tämä puute. Tämä määritelmä on otettu 20.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/126/EY (EUVL L 403, s. 18), jolla edellinen direktiivi kumottiin, 12 artiklaan.

48 — Ks. esim. tuomio Grasser (C-184/10, EU:C:2011:324, 27 kohta); tuomio Hofmann (C-419/10, EU:C:2012:240, 70 ja 76 kohta) ja tuomio Nīmanis (C-664/13, EU:C:2015:417, 36 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

49 — Ks. direktiivin 83/182 osalta tuomio Ryborg (C-297/89, EU:C:1991:160, 17 kohta ja sitä seuraavat kohdat) ja tuomio Louloudakis (C-262/99, EU:C:2001:407, 51 kohta ja sitä seuraavat kohdat) sekä direktiivin 83/183 osalta tuomio Alevizos (C-392/05, EU:C:2007:251, 54 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

62. Direktiivien 83/182 ja 83/183 johdanto-osasta ilmenee, että niiden pääasiallisena tavoitteena on edistää luonnollisten henkilöiden vapaata liikkuvuutta unionin alueella poistamalla verotukselliset esteet toisessa jäsenvaltiossa olevan henkilökohtaisen omaisuuden maahantuonnille.[50] Tämä tavoite ei vastaa asetuksen N:o 1186/2009 tavoitteita,[51] koska viimeksi mainittu koskee omaisuuden liikkumista, ei kuitenkaan jäsenvaltioiden välillä vaan jäsenvaltion ja kolmannen maan välillä, mikä on ainoa tilanne, jossa normaalisti sovelletaan unionin talouden suojelutoimenpiteitä, jotka ovat hyväksyttävä perustelu tullin kantamiselle,[52] kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on perustellusti korostanut.

63. Toinen syy, jonka vuoksi kyseisissä direktiiveissä tarkoitettua pysyvän asuinpaikan käsitettä ei mielestäni voida soveltaa asetuksen N:o 1186/2009 tulkinnassa edes toissijaisena inspiraation lähteenä, on se, että näiden kahden säädösryhmän kattamat oikeuden alat ovat erilaisia, vaikka niissä on yhtäläisyyksiä. Pitää yhtäältä paikkansa, että verovapautuksille ja tullittomuudelle on yhteistä tarkoitus vapauttaa verovapautuksen saanut omaisuus kokonaan verotuksesta, ja toisaalta halu parantaa sovellettavien vero- ja tullisäännösten vastaavuutta on esitetty lainsäädännön esitöissä.[53] Näitä kahta vapautusten ryhmää ei voida kuitenkaan täysin rinnastaa toisiinsa pääasiallisesti siitä syystä, että tulliasioissa kysymys mahdollisesta vapautuksen myöntämisestä tulee määritelmän mukaisesti kyseeseen vain kolmannesta maasta peräisin olevan omaisuuden osalta, mutta myös siitä syystä, että niiden toimintatapa ja vaikutukset ovat erilaisia.[54]

64. Korostettakoon lopuksi, että jos kaikki pysyvän asuinpaikan perustamisen edellytykset, jotka perustuvat sekä direktiiveihin 83/182 ja 83/183 että niitä koskevaan oikeuskäytäntöön, pantaisiin täytäntöön asetusta N:o 1186/2009 sovellettaessa, tällä saatettaisiin heikentää tämän asetuksen 3 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen tehokasta vaikutusta, koska tällä olisi se käytännön seuraus, että tullittomuudesta, josta näissä säännöksissä säädetään erityisesti unionin kansalaisten intressien mukaisesti, tehtäisiin selvästi vaikeampaa kuin lainsäätäjä oli halunnut.[55]

65. Edellä esitetystä ilmenee mielestäni ensinnäkin, että erityissääntö, jonka mukaan on asetettava etusijalle paikka, jossa asianomaisella on henkilökohtaiset siteensä, mikäli on mahdotonta määrittää, missä on hänen etujensa pysyvä keskus, voi olla ratkaiseva vain siinä tapauksessa, että, kuten direktiivien 83/182 ja 83/183 merkityksellisissä säännöksissä todetaan, asianomainen on oleskellut ”vuorotellen kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa sijaitsevissa paikoissa”.[56] Katson näet komission tavoin, että lainsäätäjän tällä tavoin tekemä valinta on välttämätön silloin, jos on määritettävä, mikä asianomaisista jäsenvaltioista voi kantaa veron riidanalaisista tavaroista, eli verotustoimivallan jakamiseksi unionin sisällä, mutta ei silloin, jos asianomainen on oleskellut vuorotellen jäsenvaltiossa ja jossain kolmannessa maassa.

50 — Ks. tuomio Ryborg (C-297/89, EU:C:1991:160, 13 kohta); tuomio Louloudakis (C-262/99, EU:C:2001:407, 58 kohta) ja tuomio Alevizos (C-392/05, EU:C:2007:251, 53 kohta).

51 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 45 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

52 — Ks. asetuksen N:o 1186/2009 johdanto-osan toinen ja kolmas perustelukappale.

53 — Ks. em. talous- ja sosiaalikomitean lausunto (1.8 kohta); perustelut komission ehdotukselle (KOM(2007) 614 lopullinen, s. 2 ja 3), jonka perusteella annettiin asetuksen N:o 918/83 muuttamisesta 17.3.2008 neuvoston asetus N:o 274/2008 (EUVL L 85, s. 1), joka kodifioitiin asetuksella N:o 1186/2009; Georgopoulos, T., ”La franchise douanière, Le droit douanier communautaire entre cohérence et flexibilité”, *R.A.E.*, 2005, nro 4, s. 608.

54 — Ks. Berr, C. J. ja Trémeau, H., *Le droit douanier communautaire et national*, Economica, Pariisi, 2006, 157 kohta, sekä Soulard, C., ”Union douanière, Taxation des marchandises”, *Jurisclasseur Europe*, nide 504, 2007, 124 kohta.

55 — On perustellusti korostettu, että ”koska unionin kansalaisten vapaa liikkuvuus – – on otettu yhteisön oikeuden perusperiaatteeksi, olisi järjenvastaista, jos heitä koskisi liian jäykkä tullijärjestelmä, kun he palaavat tai asettuvat (ensi kertaa) asumaan Euroopan unionin alueelle. Vaikka asetuksessa N:o 918/83 ei varata erityistä vapautusta unionin kansalaisille, he saavat ensimmäisinä vapautuksia [jotka liittyvät yksityiselämän tapahtumiin]” (ks. em Georgopoulos, T., teos, s. 607). Ks. myös tämän ratkaisuehdotuksen 77 kohta.

56 — Direktiivin 83/182 7 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ja direktiivin 83/183 6 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, että ”jos henkilön ammatilliset siteet ovat muualla kuin tämän henkilökohtaiset siteet ja tämä sen vuoksi joutuu oleskelemaan vuorotellen kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa sijaitsevissa paikoissa, henkilön pysyvänä asuinpaikkana on pidettävä sitä, jossa tämän henkilökohtaiset siteet ovat”.

66. Toiseksi direktiiveissä 83/182 ja 83/183, joiden mukaan pysyvä asuinpaikka on lähtökohtaisesti se, jossa asianomainen oleskelee ”vähintään 185 päivää kalenterivuodessa” eli enemmän kuin puolet kyseisestä vuodesta, omaksuttua viitejaksoa ei mielestäni voida soveltaa tullittomuuden yhteydessä. Täsmennän ehdotukseni sisältöä jäljempänä,[57] mutta totean jo tässä vaiheessa, että vaikka mielestäni edellytys, joka liittyy sen ajan suhteelliseen osuuteen, jonka henkilö on oleskellut maassa, on merkityksellinen, sen sijaan vuoteen liittyvä jaksottaisuus ei ole täysin riittävä mahdollista tullittomuutta koskevan kysymyksen kannalta.

67. Katson siis, että tekijät, jotka liittyvät pysyvän asuinpaikan käsitteeseen ja jotka sisältyvät edellä mainittuihin direktiiveihin, sellaisina kuin unionin tuomioistuin on niitä tulkinnut, eivät ole sovellettavissa nyt käsiteltävässä asiassa sellaisenaan eivätkä edes analogisesti, kun otetaan huomioon eroavaisuudet, jotka liittyvät sekä sanamuotoon että tavoitteisiin ja alaan, jotka erottavat asetuksen N:o 1186/2009 kyseisistä direktiiveistä.

68. Huomautettakoon täydellisyyden vuoksi, että unionin tuomioistuin on tulkinnut myös vakituisen asuinpaikan käsitettä lähellä olevia unionin oikeuden eri alojen käsitteitä. Mainittakoon tässä yhteydessä lyhyesti erityisesti tuomiot, jotka liittyvät asetuksessa N:o 1408/71[58] tarkoitettuihin käsitteisiin ”asuminen” ja ”asua” sekä käsitteeseen ”asuinpaikka”, joka sisältyy esimerkiksi ns. Bryssel II a -asetukseen[59] mutta jota ei ole määritelty siinä.[60]

69. Tästä oikeuskäytännöstä ilmenee, että oleskelun vakautta, jonka perusteella voidaan luonnehtia siteitä johonkin maahan tiiviiksi, edellytetään yleensä silloin, jos käytetään tällaisia paikallistamiseen liittyviä tekijöitä, ja että unionin tuomioistuin on antanut luettelon arviointiperusteista yksinomaan kyseisten asetusten soveltamista varten. Koska unionin lainsäätäjä on säätänyt näistä tekijöistä voidakseen yhdistää rajatylittävän tilanteen johonkin jäsenvaltioon sovellettavan lain ja toimivaltaisen tuomioistuimen kannalta, kyseiset tuomiot kuuluvat samalla tavoin kuin direktiiveihin 83/182 ja 83/183 liittyvät tuomiot toisenlaiseen asiayhteyteen kuin nyt käsiteltävä asia, joka koskee sitä, kuuluuko kolmannesta maasta peräisin oleva omaisuus unionin oikeuden perusteella maksujärjestelmään.

70. Näin ollen vakituisen asuinpaikan käsitteelle on mielestäni annettava määritelmä, joka on mukautettu erityisesti asetuksen N:o 1186/2009 säännöksiin, joiden tulkintaa pyydetään.

3. *Asetuksen N:o 1186/2009 mukaisen vakituisen asuinpaikan käsitteen määritelmä*

71. Muistutan aivan aluksi siitä, että komissio oli halunnut alkuperäisessä ehdotuksessaan, joka koski myöhemmin annettua asetusta N:o 918/83,[61] määritellä vakituisen asuinpaikan käsitteen tämän asetusehdotuksen soveltamista varten, 4 artiklassa, jonka sisältö on samanlainen kuin asetuksen N:o 1186/2009 3 artiklan. Tämän käsitteen määritelmä, jota ei säilytetty asetuksen N:o 918/83 lopullisessa versiossa, oli sanamuodoltaan seuraava: ”paikka, jossa henkilö asuu vakituisesti, eli paikka, jossa hän oleskelee jatkuvasti tietyn ajanjakson ajan sellaisten henkilökohtaisten tai ammatillisten siteiden vuoksi, jotka osoittavat hänen ja hänen asuinpaikkansa välisten suhteiden olevan tiiviit”.

57 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 74 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

58 — Ks. asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan h alakohdassa määritellyn ”asumisen” osalta tuomio Swaddling (C-90/97, EU:C:1999:96, 29 ja 30 kohta), ja muun muassa kyseisen asetuksen 14 artiklaan ja sitä seuraaviin artikloihin sisältyvän ”tavallisesti” jäsenvaltiossa suoritettavan palkatun työn käsitteen osalta tuomio Banks ym. (C-178/97, EU:C:2000:169, 25 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

59 — Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta 27.11.2003 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 2201/2003 (EUVL L 338, s. 1), jonka nojalla sekä puolisoiden asuinpaikka että lapsen asuinpaikka ovat tuomioistuimen toimivallan perustana useilla perusteilla.

60 — Ks. Bryssel II a -asetuksessa tarkoitetusta lapsen asuinpaikan käsitteestä esim. tuomio A (C-523/07, EU:C:2009:225, 37 kohta ja sitä seuraavat kohdat) ja tuomio Mercredi (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829, 44 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

61 — Edellä mainittu ehdotus (KOM(79) 104 lopullinen).

72. Komissio katsoo nyt käsiteltävässä asiassa, että toiseen ennakkoratkaisukysymykseen pitäisi vastata, että ”asetuksen N:o 1186/2009 3 artiklaa sovellettaessa vakituinen asuinpaikka on lähtökohtaisesti paikka, jossa asianomainen asuu tosiasiallisesti suurimman osan vuodesta”. Samassa yhteydessä se ehdottaa, että olisi noudatettava toissijaista menetelmää niissä tapauksissa, joissa asianomaisen tärkeimmät henkilökohtaiset siteet liittyvät johonkin jäsenvaltioon.

73. Katson omalta osaltani, että tähän kysymykseen annettavaan vastaukseen on sisällyttävä asetuksessa N:o 1186/2009 tarkoitetun vakituisen asuinpaikan käsitteen määritelmä, joka ei koskisi ainoastaan sen 3 artiklaa vaan kaikkia tämän asetuksen säännöksiä, joissa käytetään kyseistä käsitettä perusteena. [62]

74. Katson muutoin, että jotta voitaisiin ajatella, että luonnollinen henkilö on perustanut ”vakituisen asuinpaikkansa” kolmanteen maahan, on vaadittava riittävää oleskeluaikaa [63] ja otettava huomioon oleskelun osuuteen (tai suhdelukuun) perustuva edellytys, kuten komissio ehdottaa. On mielestäni välttämätöntä, että asianomainen on asunut kyseisessä maassa ainakin pääasiallisesti, jos hän ei ole asunut yksinomaan siellä huomioon otettavan ajanjakson aikana. Tähän ajalliseen, matemaattiseen ja objektiiviseen perusteeseen liittyy se etu, että ei tarvita sellaisten erilaisten tosiseikkojen punnintaa, joihin kuuluu toisinaan subjektiivisia näkökohtia ja joita ei ehkä yhtäältä ole käytännössä kovin yksinkertaista eikä myöskään kovin merkityksellistä luetteloida yksinkertaisesti – kuten Alankomaiden hallitus esittää – ja joita kansallisen tuomioistuimen on toisaalta monimutkaista punnita keskenään kussakin yksittäistapauksessa.

75. Sitä vastoin ei mielestäni ole tarpeen ottaa ainoaksi viiteajanjaksoksi ”vuotta”, koska kalenterivuosi on vertailuperuste, jolla on mielestäni kyllä merkitystä verotuksen kannalta, koska tili- tai verovuotta käytetään tavanomaisesti vertailuperusteena, mutta joka on vähemmän suoraan sovellettavissa tullien alalla ja erityisesti ratkaistaessa sitä, voiko henkilö saada tullittomuuden hyväkseen. Olisi mielestäni epäjohdonmukaista vaihdella vuosittain henkilön asetuksessa N:o 1186/2009 tarkoitetun vakituisen asuinpaikan sijaintimaata tai edes määrätä, että se riippuu vuosittaisesta keskiarvosta. Tässä yhteydessä ratkaisevalta vaikuttaa kokonaisaika, jonka kuluessa hän on oleskellut kolmannessa maassa ennen kuin hän on tuonut henkilökohtaisen omaisuutensa unionin tullialueelle. Konkreettinen lopputulos voisi olla täysin erilainen sen mukaan, määriteltäisiinkö hänen vakituinen asuinpaikkansa vuosittaisen tarkastelun perusteella vai koko merkityksellisen ajanjakson ajalta. [64]

76. Katson lisäksi, että ei ole tarkoituksenmukaista eikä edes tarpeen antaa pääasiallista määritelmää ja ehdottaa toissijaisesti muuta ratkaisua, varsinkaan siinä tapauksessa, että olisi vaikeaa yksilöidä, missä maassa asianomainen on asunut suurimman osan kyseisestä ajanjaksosta.

77. Mahdollisuuteen ottaa käyttöön ilman mitään asetuksen N:o 1186/2009 mukaista perustetta vaihtoehtoinen edellytys, joka liittyisi siihen, että asianomaisella on tärkeimmät henkilökohtaiset siteensä jäsenvaltiossa, liittyisi näet se hankaluus, että se saattaisi johtaa päinvastaiseen lopputulokseen kuin suosittelemani ajallinen edellytys. Tilanne olisi tällainen muun muassa nyt käsiteltävässä

62 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 28 kohta.

63 — Myös edellä mainitussa Tulliyhteistyöneuvoston suosituksessa edellytettiin kotipaikan muuttamisen yhteydessä maahan tuodun irtaimen omaisuuden tullittomuuden hyväksymistä: ”mikäli kyseessä on henkilö, joka palaa tuontimaahan, *ulkomailla oleskelun keston on vaikutettava riittävältä*” (kursivointi tässä).

64 — Jos esimerkiksi henkilö on oleskellut viiden vuoden ajanjakson aikana enemmän kolmannessa maassa neljän ensimmäisen vuoden aikana mutta enemmän jäsenvaltiossa viimeisen vuoden aikana, tämä saattaisi johtaa siihen, että todetaan, jos tarkastelu suoritettaisiin vuosittain, että hänen vakituinen asuinpaikkansa oli unionin alueella viimeisen vuoden aikana, joten tullittomuus evättäisiin häneltä, vaikka asianomainen olisi asunut pääasiallisesti ulkomailla tämän ajanjakson aikana.

tapauksessa.[65] Tällä perusteella vietäisiin lisäksi tämän asetuksen 3 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa säädetyltä tullittomuudelta suureksi osaksi sen tehokas vaikutus, koska unionin kansalaiset, jotka oleskelevat pysyvästi kolmannessa maassa työnsä vuoksi mutta joiden läheiset ovat jääneet jäsenvaltioon, josta he ovat kotoisin, eivät yleensä voisi saada hyötyä tästä edullisesta säännöksestä.

78. Toissijaisen edellytyksen määrääminen on mielestäni perusteetonta myös niiden tavanomaisten sääntöjen perusteella, jotka liittyvät yhtäältä kunkin periaatteen ja siitä tehtävien poikkeuksien väliseen yhteyteen ja toisaalta todistustaakkaan. On näet selvästi sen henkilön tehtävänä, joka vaatii poikkeamista maksujärjestelmästä eli tullittomuutta,[66] esittää näyttö kaikista tosiseikoista, joihin hän vetoaa tässä tarkoituksessa.[67] On lisäksi kansallisen tuomioistuimen tehtävänä panna täytäntöön unionin tuomioistuimen määrittelemät edellytykset käsiteltävänään olevan riidan tosiseikkojen osalta, ja mahdollisesti hylätä tullittomuutta koskeva vaatimus siinä tapauksessa, että vallitsee epäilys siitä, sijaitseeko tämän henkilön vakituinen asuinpaikka tosiasiallisesti kolmannessa maassa. Muun muassa asettamalla asianomaiselle todistustaakka siitä, että hänellä on oikeus tähän tullittomuuteen, voidaan rajoittaa mahdollisuuksia käyttää tällaista tullietuutta.

79. Huomautettakoon tässä yhteydessä, että kuten komissio korostaa, mahdollista asetuksen N:o 1186/2009 3 artiklassa säädetyn tullittomuusjärjestelmän väärinkäyttämisen riskiä, joka saattaisi aiheutua esimerkiksi siitä, että omaksutaan liian laaja tulkinta vakituisen asuinpaikan käsitteestä, rajoittavat lähtökohtaisesti useat kumulatiiviset edellytykset, joista säädetään kyseisen asetuksen 4–11 artiklassa. Koska niillä rajataan riittävällä tavalla mahdollisuutta hyödyntää kyseistä järjestelmää, ei ole mielestäni syytä lisätä siihen vaatimuksia, joita Alankomaiden hallitus on ehdottanut.

80. Korostettakoon lopuksi, että koska lainsäätäjä on harkitusti valinnut yksinkertaisen ratkaisun päättämällä olla määrittelemättä tarkasti asetuksessa N:o 918/83 ja sittemmin asetuksessa N:o 1186/2009 tarkoitetun vakituisen asuinpaikan käsitettä, on mielestäni olennaisen tärkeää olla valitsematta tälle käsitteelle liian monimutkaista määritelmää nyt käsiteltävässä asiassa pyydetyn tulkinnan yhteydessä.

81. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että toiseen kysymykseen vastattaisiin, että määritettäessä asetuksessa N:o 1186/2009 tarkoitettua luonnollisen henkilön vakituista asuinpaikkaa on pääasiaa käsittelevän kansallisen tuomioistuimen tehtävänä ottaa huomioon kaikki tosiseikat, joiden perusteella voidaan määrittää paikka, jossa tämä henkilö on konkreettisesti suurimmaksi osaksi oleskellut merkityksellisen ajanjakson eli sen ajanjakson aikana, jonka kuluessa asianomainen on oleskellut osittain yhdessä tai useammassa kolmannessa maassa.

65 — X:n tapauksessa on kiistatonta, että riidanalainen ajanjakso on 1.3.2008–1.8.2011 ja että hän on viettänyt Qatarin ulkopuolella vain 281 päivää eli huomattavasti vähemmän kuin yhden vuoden ajan näiden kolmen ja puolen vuoden aikana. Hän on siten oleskellut pääasiallisesti tässä kolmannessa maassa, ja mielestäni hänen ”vakituinen asuinpaikkansa” sijaitsee siellä. Sitä vastoin siitä, että otettaisiin huomioon paikkakunta, jossa asianomaisen henkilökohtaiset siteet ovat painavammat, seuraisi, että hänen vakituiseksi asuinpaikakseen todettaisiin Alankomaat.

66 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 41 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

67 — Asetuksen N:o 1186/2009 126 artiklassa säädetään nimenomaisesti, että ”jos tässä asetuksessa säädetään, että tullittomuuden myöntäminen edellyttää tiettyjen edellytysten täyttämistä, asianomaisen on osoitettava näiden edellytysten täyttyminen toimivaltaisten viranomaisten hyväksymällä tavalla”.

V **Ratkaisuehdotus**

82. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Hoge Raad der Nederlandenin (ylin yleinen tuomioistuin, Alankomaat) esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

1) Yhteisön tullittomuusjärjestelmän luomisesta 16.11.2009 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1186/2009 säännöksiä on tulkittava siten, että luonnollisella henkilöllä ei voi olla ”vakituinen asuinpaikka” samanaikaisesti sekä jäsenvaltiossa että kolmannessa maassa erityisesti sovellettaessa tämän asetuksen 3 artiklassa säädettyä tuontitullittomuutta.

2) Samassa yhteydessä luonnollisen henkilön ”vakituinen asuinpaikka” on määritettävä siten, että otetaan huomioon kaikki tosiseikat, joiden perusteella voidaan määrittää paikka, jossa tämä henkilö on konkreettisesti suurimmaksi osaksi oleskellut merkityksellisen ajanjakson aikana.